

Số: 114/BC-UBND

Kiên Giang, ngày 18 tháng 5 năm 2021

BÁO CÁO

Kết quả thực hiện Đề án ngăn ngừa và kiểm soát sinh vật ngoại lai xâm hại ở Việt Nam đến năm 2020 trên địa bàn tỉnh Kiên Giang

Căn cứ Công văn số 823/BTNMT-TCMT ngày 25/02/2021 của Bộ Tài nguyên và Môi trường về việc tổng kết, đánh giá kết quả thực hiện Đề án ngăn ngừa và kiểm soát sinh vật ngoại lai xâm hại ở Việt Nam đến năm 2020; Ủy ban nhân dân tỉnh Kiên Giang báo cáo kết quả thực hiện đề án ngăn ngừa và kiểm soát sinh vật ngoại lai xâm hại, như sau:

I. TỔ CHỨC THỰC HIỆN ĐỀ ÁN NGĂN NGỪA VÀ KIỂM SOÁT SINH VẬT NGOẠI LAI XÂM HẠI Ở VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2020

1. Công tác chỉ đạo điều hành và giám sát thực hiện:

Trên địa bàn tỉnh Kiên Giang, qua điều tra thu thập thông tin và đánh giá thực tế sơ bộ đã ghi nhận xác định sự hiện diện của 08 loài ngoại lai xâm hại¹; trong đó có 02 loài có diện tích xâm hại cao với mật độ và phân bố trên diện rộng là cá Lau kính và ốc Bươu vàng, như sau:

Theo kết quả điều tra, đánh giá thực trạng xâm lấn của các loài thực vật ngoại lai tại Vườn Quốc gia Phú Quốc vào năm 2018 đã ghi nhận 5 loài thực vật ngoại lai xâm hại, ảnh hưởng đến Vườn Quốc gia².

Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã hoàn thành điều tra, đánh giá hiện trạng và mức độ xâm hại của các loài ngoại lai xâm hại vào năm 2019, trong đó nhận diện được 05 loài ngoại lai xâm hại theo Thông tư số 35/2018/TT-BTNMT và danh sách 100 loài nguy hiểm của thế giới theo GISD-IUCN³. Vườn Quốc gia U Minh Thượng cũng đã hoàn thành xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu và sơ đồ phân bố của các loài ngoại lai xâm hại.

Khu Bảo tồn Loài- sinh cảnh Phú Mỹ giai đoạn năm 2017 – 2019, đã triển khai thực hiện kế hoạch diệt trừ loài ngoại lai xâm hại, với sự hiện diện chủ yếu của cây Mai dương; riêng năm 2020, do quá trình chuyển Khu Bảo tồn về trực thuộc UBND huyện Giang Thành chưa ổn định về kinh phí, do đó Khu Bảo tồn không có kinh phí thực hiện công tác diệt trừ loài ngoại lai xâm hại.

Cục Hải quan tỉnh Kiên Giang đã chỉ đạo các lực lượng Hải quan cửa khẩu phối hợp chặt chẽ với đơn vị kiểm dịch tại cửa khẩu để tăng cường kiểm tra, kiểm soát, đảm bảo phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời các loài ngoại lai xâm hại. Đồng thời, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát chặt chẽ hoạt động nhập khẩu hàng hóa thuộc Danh mục các loài ngoại lai xâm hại để ngăn chặn và xử lý theo quy định của pháp luật.

¹ (1) Bèo Lục bình (*Eichhornia crassipes*), (2) Cây Mai dương (*Mimosa pigra*), (3) Cây Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*), (4) Cá Lau kính (*Hypostomus plecostomus*), (5) Ốc Bươu vàng (*Pomacea canaliculata*), (6) Rùa Tai đỏ (*Trachemys scripta*), (7) Cỏ Lào (*Chromolaena odorata*), (8) Cây Ngũ sắc (*Lantana camara*).

² (1) Cỏ Lào (*Chromolaena odorata*), (2) Cây Mai dương (*Mimosa pigra*), (3) Cây Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*), (4) Cây Thơm ổi (*Lantana camara*) và (5) Bèo Lục bình (*Eichhornia crassipes*)

³ (1) Cỏ Lào (*Chromolaena odorata*), (2) Cây Mai dương (*Mimosa pigra*), (3) Cây Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*), (4) Cây Thơm ổi (*Lantana camara*) và (5) Bèo Lục bình (*Eichhornia crassipes*)

2. Về nguồn tài chính

a) Vườn Quốc gia U Minh Thượng:

Từ năm 2016 đến năm 2020, Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã xây dựng kế hoạch và triển khai kiểm soát các loài ngoại lai xâm hại với kinh phí từ nguồn ngân sách nhà nước, như sau:

Số TT	Tên chương trình, đề án, dự án, nhiệm vụ	Kinh phí	Năm
1	Kiểm soát, phòng ngừa sự xâm lấn của các loài ngoại lai xâm hại tại Vườn Quốc gia U Minh Thượng	45.590.000	2016
2	Kiểm soát, phòng ngừa sự xâm lấn của các loài ngoại lai xâm hại tại Vườn Quốc gia U Minh Thượng	45.260.000	2017
3	Kiểm soát, phòng ngừa sự xâm lấn của các loài ngoại lai xâm hại tại Vườn Quốc gia U Minh Thượng	52.340.000	2018
4	Điều tra thành phần loài, đánh giá mức độ xâm hại, xây dựng kế hoạch và kiểm soát loài ngoại lai xâm hại ở Vườn Quốc gia U Minh Thượng.	159.903.835	2019
5	Kiểm soát, cô lập các loài ngoại lai xâm hại nguy hiểm ở Vườn Quốc gia U Minh Thượng	59.976.686	2020
Tổng cộng		363.070.521	
<i>Bằng chữ: ba trăm sáu mươi ba triệu, không trăm bảy mươi ngàn, năm trăm hai mươi một đồng</i>			

b) Vườn Quốc gia Phú Quốc:

Vườn Quốc gia Phú Quốc giai đoạn 2013-2020, Vườn Quốc gia Phú Quốc đã tổ chức các đợt xử lý, diệt trừ các loài thực vật ngoại lai xâm hại nhằm tránh phát tán làm ảnh hưởng đến môi trường và đa dạng sinh học của Vườn Quốc gia bằng nguồn kinh phí chi tiết kiệm từ nguồn vốn sự nghiệp bảo vệ rừng được UBND tỉnh cấp hằng năm.

c) Khu Bảo tồn loài và sinh cảnh Phú Mỹ

Trong giai đoạn năm 2017 – 2019, Ban Quản lý Khu Bảo tồn Loài- sinh cảnh Phú Mỹ đã triển khai công tác diệt trừ sinh vật ngoại lai xâm hại với kinh phí, như sau:

Số TT	Tên chương trình, đề án, dự án, nhiệm vụ	Kinh phí	Năm
1	Đánh giá hiện trạng, phân tích nguy cơ xâm hại, mức độ xâm hại và cô lập diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại tại khu bảo tồn (diệt trừ cây Mai Dương)	64.673.000	2017

2	Đánh giá hiện trạng, phân tích nguy cơ xâm hại, mức độ xâm hại và cô lập diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại tại khu bảo tồn (diệt trừ cây Mai Dương)	60.850.000	2018
3	Đánh giá hiện trạng, phân tích nguy cơ xâm hại, mức độ xâm hại và cô lập diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại tại khu bảo tồn (diệt trừ cây Mai Dương)	26.600.000	2019
Tổng cộng		152.123.000	
<i>Bằng chữ: một trăm năm mươi hai triệu một trăm hai mươi ba nghìn đồng</i>			

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN CÁC NHIỆM VỤ CHỦ YẾU

1. Điều tra, thống kê, xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quản lý loài ngoại lai xâm hại tại Việt Nam giai đoạn từ năm 2013 đến năm 2020:

a). Vườn Quốc gia U Minh Thượng:

Năm 2019, Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã hoàn thành điều tra, đánh giá hiện trạng và mức độ xâm hại của các loài ngoại lai xâm hại. Thành phần loài ngoại lai xâm hại ở Vườn Quốc gia U Minh Thượng gồm: 77 loài thực vật ngoại lai thuộc 36 họ; 02 loài động vật thuộc 02 họ. Tổng diện tích xâm hại của 05 loài ngoại lai nguy hiểm là 7.251,9 m². Loài Bìm nấp có diện tích xâm hại lớn nhất (4.519,6 m²), tiếp theo là loài Trinh nữ móc (2.339,0 m²), loài Mai dương có diện tích xâm hại nhỏ nhất là 34,1 m². Có 22 loài ngoại lai đưa vào danh sách cần quan tâm, trong đó có 09 loài xâm hại nguy hiểm cần xử lý, 10 loài xâm hại cần giám sát, 10 loài có nguy cơ cần giám sát.

Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã hoàn thành xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu và sơ đồ phân bố của các loài ngoại lai xâm hại. Qua thử nghiệm kiểm soát 02 loài ngoại lai bằng phương pháp diệt trừ thủ công cho thấy thời điểm phát hiện sự xuất hiện loài ngoại lai xâm hại là quan trọng để quyết định các bước thực hiện. Khi phát hiện là kiểm soát ngay, không để điểm có quy mô xâm hại nhỏ thành điểm có quy mô xâm hại lớn, phải kiểm soát nhiều lần gây tốn kém về nhân lực và kinh phí.

b). Vườn Quốc gia Phú Quốc:

Năm 2018, Vườn Quốc gia tiến hành thực hiện công trình Điều tra, đánh giá thực trạng xâm lấn của các loài thực vật ngoại lai và đề xuất các giải pháp quản lý tại Vườn Quốc gia Phú Quốc, kết quả ghi nhận được 05 loài thực vật ngoại lai xâm hại, ảnh hưởng đến Vườn Quốc gia như: Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*), Mai dương (*Mimosa pigra*), Bèo tây (*Erichhornia*), cây Ngũ sắc (*Lantana camara*), cỏ Lào (*Chromolaena*); đồng thời xác định khu vực phân bố, mức độ xâm hại và đề xuất các biện pháp xử lý các loài ngoại lai nêu trên như: phòng trừ tổng hợp; tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân và cộng đồng dân cư sống ven rừng,... Từ kết quả thực hiện công trình, Vườn Quốc gia Phú Quốc đã tiến hành in ấn và phổ biến tờ rơi hướng dẫn về nhận dạng, phòng ngừa và diệt trừ loài ngoại lai xâm hại tuyên truyền đến cộng đồng người dân sống ven rừng và học sinh trong các trường học.

2. Tăng cường năng lực cơ quan quản lý nhà nước và đơn vị kiểm dịch trong việc kiểm soát các loài ngoại lai từ năm 2013- 2020:

Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã thực hiện các hoạt động kiểm soát nuôi trồng, phát triển, sản xuất, kinh doanh loài ngoại lai trong lĩnh vực nông, lâm, thủy sản; kiểm soát quy trình kiểm dịch động, thực vật nhập khẩu nhằm ngăn ngừa sinh vật ngoại lai xâm hại.

Cục Hải quan Kiên Giang chỉ đạo lực lượng hải quan cửa khẩu phối hợp chặt chẽ với đơn vị kiểm dịch tại cửa khẩu để tăng cường kiểm tra, kiểm soát, đảm bảo phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời các loài ngoại lai xâm hại.

3. Thực hiện Chương trình kiểm soát và diệt trừ loài ngoại lai đang xâm hại nghiêm trọng ở Việt Nam, bao gồm: ốc Bươu vàng (*Pomacea canaliculata*), cây Mai dương (*Mimosa pigra*), cây Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*) từ năm 2013- 2020:

Thực hiện Chương trình kiểm soát và diệt trừ trên phạm vi toàn quốc theo Quyết định số 1896/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ; Vườn Quốc gia Phú Quốc và Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã chủ động thực hiện khá tốt việc kiểm soát và diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại đối với diện tích rừng đặc dụng, từng bước kịp thời, ngăn chặn và khống chế diện tích xâm lấn của 02 loài cây: Mai dương (*Mimosa pigra*), Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*).

a). Vườn Quốc gia U Minh Thượng:

Từ năm 2016 đến nay, Vườn Quốc gia U Minh Thượng đã xây dựng kế hoạch và triển khai kiểm soát các loài ngoại lai xâm hại trên địa bàn Vườn Quốc gia, như sau:

- Năm 2016, kiểm soát 04 loài, bao gồm: Bìm nắp (*Operculina turpethum*), Mai dương (*Mimosa pigra*), rau Nhút thái (*Neptunia oleracea* Lour.), Cúc dại (*Spilanthes acmella* L.) với diện tích xâm hại 11.768 m². Kinh phí thực hiện là 45.590.000 đồng.

- Năm 2017, kiểm soát 04 loài, bao gồm: Bìm nắp (*Operculina turpethum*), Mai dương (*Mimosa pigra*), rau Nhút thái (*Neptunia oleracea* Lour.), Cúc dại (*Spilanthes acmella* L.) với diện tích 11.735 m²; kinh phí thực hiện là 45.260.000 đồng.

- Năm 2018, kiểm soát 05 loài, bao gồm: Bìm nắp (*Operculina turpethum*), Mai dương (*Mimosa pigra*), rau Nhút thái (*Neptunia oleracea* Lour.), rau Má thái (*Hydrocotyle vulgaris*) với diện tích 10.916 m²; kinh phí thực hiện 53.240.000 đồng.

- Năm 2019, kiểm soát 05 loài, bao gồm: Bìm nắp (*Operculina turpethum*), Mai dương (*Mimosa pigra*), rau Nhút thái (*Neptunia oleracea* Lour.), rau Má thái (*Hydrocotyle vulgaris*) với diện tích 7.251,9 m²; kinh phí thực hiện là 159.903.835 đồng.

- Năm 2020, kiểm soát 08 loài ngoại lai bao gồm: Bìm nắp (*Operculina turpethum*), Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*), Mai dương (*Mimosa pigra*), rau Má thái (*Hydrocotyle vulgaris*), rau Nhút (*Neptunia oleracea* Lour.), Bìm củ (*Merremia tuberosa*), cây Mắc cỡ (*Mimosa pudica*) và Keo giậu (*Leucaena leucocephala*) với diện tích 33.974 m²; kinh phí thực hiện là 59.976.686 đồng.

Phương pháp kiểm soát chủ yếu là bằng thủ công; khi phát hiện các loài ngoại lai xâm hại nguy hiểm là kiểm soát ngay, không để điếm có quy mô xâm hại nhỏ thành điếm có quy mô xâm hại lớn, phải kiểm soát nhiều lần gây tốn kém về nhân lực và kinh phí.

b). Vườn Quốc gia Phú Quốc:

Từ năm 2013 đến 2018, Vườn Quốc gia Phú Quốc đã tổ chức 02 đợt xử lý, diệt trừ các loài thực vật ngoại lai xâm hại như: cây Mai Dương (*Mimosa pigra*), cây Trinh nữ móc (*Mimosa diplotricha*) bằng các biện pháp thủ công như chặt gốc, ken gốc, nhổ bỏ đem ra khỏi Vườn Quốc gia, sau đó tiến hành tiêu hủy.

c). Khu Bảo tồn Loài – sinh cảnh Phú Mỹ:

Từ năm 2017 đến 2019, Khu Bảo tồn đã tổ chức 03 đợt diệt trừ đối với loài thực vật ngoại lai xâm hại là cây Mai Dương (*Mimosa pigra*) với giải pháp: khi cây phát triển xanh tươi và chưa kết trái thì tập trung đốn, chặt hạ cây lớn nhằm hạn chế hạt của cây phát tán, sau đó tiêu hủy, khi cây mọc chồi trở lại thì tập trung diệt trừ bằng thuốc bảo vệ thực vật (thuốc diệt cỏ đa niên).

4. Tuyên truyền, nâng cao nhận thức về ngăn ngừa và kiểm soát loài ngoại lai xâm hại tại Việt Nam từ năm 2013- 2020:

Các sở, ban, ngành đã tổ chức triển khai, chỉ đạo trong hệ thống ngành, địa phương về quản lý, kiểm soát sinh vật ngoại lai xâm hại. Công tác tuyên truyền về tác hại của sinh vật ngoại lai cũng được thực hiện thường xuyên thông qua các đợt tuyên truyền hưởng ứng ngày Quốc tế Đa dạng sinh học, ngày Môi trường thế giới hàng năm, lồng ghép trong các hoạt động tuyên truyền nhằm đưa nội dung ngăn ngừa và kiểm soát loài ngoại lai xâm hại, khuyến khích, huy động cộng đồng cùng tham gia phòng ngừa, giám sát và kiểm soát loài ngoại lai xâm hại. Các cơ quan báo, đài đã có nhiều tin, bài tuyên truyền về ngăn ngừa và kiểm soát loài ngoại lai xâm hại để người dân biết.

III. ĐÁNH GIÁ CÔNG TÁC THỰC HIỆN ĐỀ ÁN NGĂN NGỪA VÀ KIỂM SOÁT SINH VẬT NGOẠI LAI XÂM HẠI Ở VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2020

1. Thuận lợi

Việc kiểm soát, diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại luôn được sự quan tâm của các cấp, các ngành từ Trung ương đến địa phương. Nhiều chính sách, đề án về ngăn ngừa và kiểm soát sinh vật ngoại lai được ban hành kịp thời để định hướng và hướng dẫn thực hiện.

2. Khó khăn, vướng mắc

- Nhận thức về tác hại của sinh vật ngoại lai xâm hại của các cơ quan quản lý và Nhân dân có mặt còn hạn chế. Vào các dịp lễ tết, tại một số địa phương vẫn còn tồn tại việc mua bán rùa Tai đỏ để phóng sinh. Nguyên nhân chính là do hoạt động tuyên truyền, nâng cao nhận thức chưa thực sự hiệu quả, chưa xử lý nghiêm các hành vi vi phạm.

- Quy định về quản lý loài ngoại lai xâm hại tại Luật Đa dạng sinh học còn chưa hoàn thiện, mới chỉ đề cập đến trách nhiệm điều tra, lập danh mục loài ngoại lai xâm hại; kiểm soát việc nhập khẩu, xâm nhập từ bên ngoài của loài ngoại lai; kiểm soát nuôi trồng loài ngoại lai có nguy cơ xâm hại; lây lan và phát triển của loài ngoại lai xâm hại; công khai thông tin về loài ngoại lai xâm hại. Thiếu các quy định cụ thể hỗ trợ hoạt động kiểm soát, phòng ngừa như phân tích, đánh giá nguy cơ xâm hại của loài ngoại lai, vận chuyên, sản xuất, kinh doanh....

- Về thực thi pháp luật: các chế tài xử lý hành vi vi phạm quy định về quản lý loài ngoại lai xâm hại còn chưa nghiêm, đôi khi thiếu khả thi.

- Nguồn tài chính để thực hiện các hoạt động điều tra, đánh giá, kiểm soát, diệt trừ các loài ngoại lai còn hạn chế. Nguồn nhân lực quản lý, kiểm soát loài ngoại lai xâm hại chưa đáp ứng được yêu cầu.

- Về năng lực, kỹ thuật quản lý loài ngoại lai xâm hại: thiếu các kỹ năng nhận dạng và xác định chính xác loài ngoại lai xâm hại; các biện pháp, công nghệ để kiểm soát loài ngoại lai xâm hại còn hạn chế.

- Về cơ chế phối hợp trong quản lý loài ngoại lai xâm hại: giữa các Bộ, ngành Trung ương với địa phương có mặt còn chưa chặt chẽ. Một số nhiệm vụ thuộc trách nhiệm của Bộ, ngành Trung ương nhưng đến nay chưa ban hành hướng dẫn để địa phương thực hiện, từ đó, địa phương lúng túng trong triển khai thực hiện.

IV. KIẾN NGHỊ- ĐỀ XUẤT

- Bộ Tài nguyên và Môi trường sớm ban hành văn bản hướng dẫn thực hiện Quyết định số 1896/QĐ-TTg ngày 17/12/2012 của Thủ tướng Chính phủ.

- Tổ chức tập huấn chuyên sâu về đánh giá nguy cơ xâm hại, nhận dạng, kiểm soát và diệt trừ các loài ngoại lai xâm hại, để thực hiện tốt nhiệm vụ được giao về đa dạng sinh học.

Trên đây là Báo cáo kết quả thực hiện Đề án ngăn ngừa và kiểm soát sinh vật ngoại lai xâm hại ở Việt Nam đến năm 2020 trên địa bàn tỉnh Kiên Giang. *f. ucy*

Nơi nhận:

- Bộ Tài nguyên & MT;
- Tổng cục Môi trường;
- CT và các PCT.UBND tỉnh;
- Các sở, ban ngành tỉnh (Đảng, CQ, ĐT và DNNN);
- UBND các huyện, TP;
- LĐVP, Phòng: KT
- Lưu: VT, tvhung.

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Handwritten signature

Nguyễn Thanh Nhân